

Vážené kolegyně a kolegové,

na stránkách *Neurologie pro praxi* (2004, 5) i v mé knížce *Neuroeseje* jsem popsal, jak se našim mladým kolegům vede současně dobře i špatně – jak jsou mizerně placeni, přesto však věrni své práci a vysoce motivovaní. Nejenom chlebem živ je člověk (absolvent lékařské fakulty). Masarykova univerzita opět vydala analýzu postpromočních osudů svých absolventů. Opět je to čtení poučné. Že studium medicíny není lehké, ví každý, průměrná doba přípravy na zkoušky na lékařské fakultě je 15 dnů, dvakrát více než na fakultě přírodovědecké (7 dní), průměr na Masarykově univerzitě je 6 dnů. Zajímavé je i to, že absolventi lékařské fakulty jsou celkem spokojeni s úrovní svých učitelů (85 %), avšak až 85 % považuje studium za málo praktické, příliš teoretické. Chronický problém, poukazyvaly na něj analýzy i v minulých letech (v roce 2002 83 % respondentů) a nezdá se, že by fakulty nějak významně reagovaly. Je to výzva pro nás, učitele lékařských fakult, abychom se nad reformou studia nejenom zamýšleli.

V porovnání s ostatními osmi fakultami Masarykovy univerzity nacházejí absolventi lékařské fakulty zaměstnání bez velkých problémů. Práci získávají snadno, nejsnadněji po absolventech informatiky. Jenom 8 % nenastoupí do práce ihned po ukončení studia, nejméně ze všech fakult, průměr na celé Masarykově univerzitě je 19 %. Jenom 15 % plánuje práci v zahraničí. V době promoce je tedy jen malá část studentů rozhodnuta hledat práci v cizině. Jsou-li odchody mladých lékařů do ciziny skutečně jednou z důležitých příčin nedostatku lékařů v našich nemocnicích, hledejme příčinu jinde, ne v hlavách mladých lékařů. To, že v době, kdy nastupují na své první místo, nejsou rozhodnutí odejít, neznamená, že by o práci v cizině neuvažovali. Až 90 % absolventů lékařské fakulty je přesvědčeno, že by práci v zahraničí našlo, podobně jsou na tom informatici, průměr na MU je 77 %. Za hlavní motivaci zájmu o práci v zahraničí označilo 73 % lékařů výdělek, avšak jenom necelých 5 % označilo vyšší výdělek jako jediný motiv odchodu do ciziny. Anketa nám ukázala, že mladí lékaři nejsou neskromní. Jejich průměrný nástupní plat, něco přes 16 tisíc Kč, je nižší, než je průměr na Masarykově univerzitě (přes 18 tisíc Kč), nižší, než jsou platy absolventů fakult informatiky (přes 28 tisíc Kč), ekonomicko-správní, sociálních studií i přírodovědecké. Porovnáme-li výši nástupního platu se studijními výsledky, zjistíme napříč univerzitou paradox, že nejlepší prospěch nevede k nejvyšším platům, na lékařské fakultě je mají ti, kdo vystudovali s průměrem 1,5–2,0. Zdá se, že absolventi s nejlepšími výsledky nacházejí zajímavou, ale hůře placenou práci, například nastupují jako doktorandi na kliniky.

O čem anketa vypovídá? Studium medicíny je nejtěžší, o zodpovědnosti a náročnosti lékařské profese se nemusíme šířit, absolventi lékařské fakulty jsou vysoce motivovaní – a špatně placeni. Navíc zřejmě procházejí určitou deziluzí, vždyť plat označilo za jedinou příčinu možného odchodu do ciziny jen mizivé procento absolventů. Možná se tady také odráží zpackaná reforma postgraduálního vzdělávání, poškozující vzdělávání v řadě oborů, například v neurologii. Hrozí-li nám nedostatek lékařů, hledejme příčinu také v nemocnicích, kam každý absolvent lékařské fakulty musí nastoupit. Manažeři zdravotnických zařízení jako by si málo uvědomovali, že jsou to zdravotníci, kteří naplňují poslání nemocnic. Kvalita a úspěch nemocnic jsou přímo úměrné kvalitě zdravotníků. Koneckonců, i zdrojem příjmů nemocnic je práce zdravotníků. Jsou svěřeny manažerům, aby je spravovali – ku prospěchu nemocnic. Tak, jako je samozřejmé, že lékaři musí působit ve prospěch svých pacientů, tak i manažeři a zřizovatelé jsou povinni konat v prospěch nemocnic a to i tak, aby zajistili dostatek kvalitních lékařů i sester. Přesto, mladí lékaři jsou placeni špatně. To ani nemluvíme o doktorandech, kteří nemocnicemi často nejsou placeni téměř vůbec (mají úvazky třeba jenom 0,1), žijí ze sedmitisícových stipendií a plateb za noční služby, vedle medicíny pracují vědecky, a bez nich by se na mnoha klinikách zastavil provoz. Pokud tedy chceme mít kvalitní zdravotnictví, dobré lékaře v nemocnicích a ambulancích, zaplatíme je a vytvoříme jim v nemocnicích takové podmínky, aby je jejich velmi náročná a zodpovědná práce mohla těšit. Slušný plat je jenom částí celku, který představuje slušné zacházení, podpora, respekt, dobré pracovní podmínky, přátelská a kolegiální atmosféra. Od zdravotníků právem očekáváme, že ze sebe vydají vše, budou působit ve prospěch svých pacientů bez ohledu na své pohodlí a osobní zájmy. Stejně bychom měli očekávat, že manažeři nemocnic, stejně jako primáři a přednostové oddělení a klinik, udělají vše pro své zdravotníky. Jinak se budeme potýkat s nedostatkem lékařů a sester. Kvalita lékařů, sester a dalších zdravotníků by měla zajímat širokou i politickou veřejnost, dříve nebo později se s nimi setká každý.

Na vaše příspěvky se i s redakční radou těší

prof. MUDr. Ivan Rektor, CSc.,
předseda redakční rady

prof. MUDr. Ivan Rektor, CSc.

1. neurologická klinika LF MU
a FN u sv. Anny
Pekařská 53, 656 91 Brno
rektor@fnusa.cz

